

Opvoedingsondersteuning

Expert : Thomas DE WEER, UM4P vzw en Hadewijch VANWYNSBERGHE, iMinds-mediawijs.be

Verslag : Sara LEMBRECHTS, Kenniscentrum Kinderrechten vzw

Inleiding

In de workshop 'Opvoedingsondersteuning' werd gewerkt met theatermethodieken gebaseerd op Augusto Boal's *Theater van de Onderdrukten*. Deze technieken gebruiken de eigen ervaring van de deelnemers als aanzet om in dialoog te gaan over digitaal mediagebruik binnen een (fictief) gezin. Aan de hand van een rollenspel komt de groep tot het formuleren van oplossingen voor conflicten die zich tussen de verschillende gezinsleden (kunnen) afspelen. Door zich in te leven in één van de personages, leren de deelnemers zich met een verscheidenheid aan perspectieven te identificeren en begrip op te brengen voor de leefwereld van de ander. Zo stelt de groep al doende vast welke valkuilen en mogelijkheden digitaal mediagebruik met zich meedraagt. Binnen de beperkte tijd werden enkele oplossingen geformuleerd die zich vooral toespitsen op het belang van communicatie, zelfkritisch zijn, het consequent naleven van goede afspraken, en het van-elkaar-leren.

Op de website [MediaNest](#) kunnen ouders en opvoeders meer informatie terugvinden over welke vormen van ondersteuning mogelijk zijn en bij wie ze daarvoor terecht kunnen.

1. Eigen ervaringen

Onder begeleiding van Thomas Deweer van *U Move for Peace* ([UM4P vzw](#)) start de groep met een korte voorstelling, gevolgd door een eerste inleefoefening die ervaringen uit het eigen leven naar boven brengt. Wat gebeurt er wanneer iemand je iets wil vertellen of vragen terwijl je heel druk op je smartphone bezig bent? Of omgekeerd, hoe voelt het voor jou wanneer je iemand in zijn smartphone-bubble probeert aan te spreken? Schermen zorgen er meer dan eens voor dat we onze focus op wat er rondom ons gebeurt uit het oog verliezen, wat een aandachtig gesprek bemoeilijkt. Dat kan ook het geval zijn wanneer bijvoorbeeld een kind na school thuis komt en een verhaal kwijt wil, maar geen oprechte aandacht vindt.

2. In de schoenen van een ander

In een tweede oefening werken de deelnemers vier personages uit: vader, moeder, en twee kinderen. Elk krijgen ze een eigen verhaal. Er worden hen eigenschappen toegeschreven, zowel in verband met hun mediagebruik als met de plaats die ze daarbij (kunnen) innemen binnen het gezin. De groep bepaalt gezamenlijk de eigenschappen en kwaliteiten van vader, vervolgens wordt de groep opgesplitst om moeder en de twee kinderen uit te werken.

De verschillende personages worden aan de groep voorgesteld door één van de deelnemers die de rol van het gezinslid op zich neemt. De anderen mogen vragen stellen, waar het gezinslid op antwoordt vanuit zijn/haar beleving. Zo ensceneren we een gesprek tussen buitenstaanders en elk van de gezinsleden. Op die manier komen we te weten waar de pijnpunten binnen een gezinssituatie als deze zich (kunnen) bevinden.

Enkele voorbeelden:

- Moeder heeft als enige gezinslid geen kwaliteitsvolle mediatoestellen, ze gebruikt de 'afdankertjes'. Ze gebruikt de oude smartphone om te WhatsApp'en met de kinderen en om te bellen. Internet gebruikt ze via de oude laptop, niet via de telefoon. Haar voorkeur gaat echter nog steeds uit naar 'papieren' versies van bijv. recepten of creatieve inspiratie. Ze heeft wel interesse voor digitale media en zou hier graag over bijleren omdat ze merkt dat ze haar kinderen weinig kan volgen. Binnen het gezin wordt er echter weinig tijd voor vrijgemaakt. Ze vindt het ook moeilijk om regels op te leggen, dat laat ze liever over aan haar man. Afspraken binnen het gezin verlopen dan ook niet altijd vlot.
- Lies is 11 jaar en maakt graag zelf YouTube-filmpjes met haar vriendinnen met de iPad van het gezin. Ze weet dat ze te jong is voor Facebook, maar samen met haar broer heeft ze toch een account aangemaakt. Haar moeder zegt hier niet echt iets op. Lies kijkt ook graag TV. Ze vindt het niet erg dat mama af en toe met haar meekijkt.
- Pieter, die 17 is, kan het helemaal niet verdragen dat zijn ouders zich moeien met zijn FiFaspelen. Hij voelt zich door hen niet begrepen wanneer er met zijn spel geen rekening wordt gehouden. Dit is voor hem belangrijk. Hij zou trouwens nooit een echte voetbaltraining afzeggen om in de plaats daarvan virtueel te voetballen. Pieter is ook fervent Facebook-gebruiker.
- Vader gebruikt digitale media en heeft een smartphone van het werk. Hij heeft het gevoel dat hij de toestellen goed beheerst, maar de kinderen weten dat hij het onderscheid tussen een WhatsApp, een iMessage en een sms eigenlijk niet echt kent. Wanneer vader een dringende telefoon krijgt voor het werk, neemt hij die soms op als het gezin aan tafel zit, ook al is de afspraak met de kinderen dat er geen media aan tafel komen. De kinderen kunnen dit niet goed plaatsen en zijn in zulke gevallen verontwaardigd. Tenzij hij er persoonlijk last van heeft (bijvoorbeeld aan tafel), moeit vader zich weinig met het mediagebruik van zijn kinderen, hoewel moeder dit wel van hem verwacht.

De bedoeling van de derde ronde was om de drie personages nu in een theaterscène tegenover elkaar te zetten en te kijken wat er gebeurt als ze met elkaar in interactie gaan. Daar waar het misloopt, kunnen we als publiek oplossingen aanreiken over hoe het anders kan. Het spelen zelf is er door tijdsgebrek niet van gekomen.

In plaats van de valkuilen in scène te zetten, benoemen we ze en komen we zo tot enkele handvatten:

- Vaak is er een generatiekloof vast te stellen tussen verschillende gebruikers van digitale media. Goede afspraken kunnen helpen om die kloof te overbruggen. Die afspraken maak je liefst samen met alle betrokkenen. Iedereen, ook de ouders, dienen de afspraken serieus te nemen. Probeer binnen die afspraken ook een middenweg te vinden tussen wantrouwen (controle) en vertrouwen (privacy).
- Heb interesse voor elkaars leefwereld en probeer de ander te begrijpen (bijv. wanneer deze teleurgesteld of verontwaardigd is als gevolg van mediagebruik van jou of andere gezinsleden). Het is heel normaal dat je mediagebruik moet leren. Als kind, maar even goed als ouder. Ouders kunnen zich verder informeren via o.a. MediaNest.
- Neem elkaar, en de afspraken die je maakt, voldoende serieus. Geef als ouder het goede voorbeeld. Teveel controle kan eerder negatieve gaan werken.

3. Leren benoemen van onderliggende gevoeligheden

Uit deze workshop leren we dat hoewel ieder gezin anders is, vele pijnpunten voor de verschillende deelnemers toch heel herkenbaar zijn. Uit die gemeenschappelijke ervaring kan je veel inspiratie putten voor de opvoedingspraktijk. De theatermethodiek maakt een hoog niveau van inleving in en communicatie met 'de ander' mogelijk. Zo leer je onderliggende gevoeligheden benoemen en kan je komen tot meer begrip en aandacht voor elkaar.